

ქართული პრესა

„ყოველგვარი სიძულვილის გარეშე, ყველასადმი სიყვარული, სიზრითის ღრმა რწმენით, რამდენათაც ამის დაწესების შესაძლებლობას ღმერთი გვაძლევს, ვცდილობთ მივყვანით ჩვენი საქმე ბოლომდე“.

აბრამ ლინკოლნი. 1865 წ.

ნიუ-იორკი. მაისი 1960 წ.

საზოგადოებრივი ცნობილია და ემიგრანტულ პრესაშიც უკვე იყო აღნიშნული, რომ დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღეს ვ. მეგლაძე ეახლა მთაწმინდას: ცოცხალი ყვეალებების თაველი დადიოდა და აკაკის საფლაოებზე და ჩასახდა: გაიხარა, თქვენი ოცნება აღსრულდა, საქართველო დამოუკიდებელია... უკვე არ არის ელსა მგელად უტყობილში მრავალჯერ მოვიგონებდა ამ მომენტს და ეს მოკუნება მომსვენდა მას ძალას, რათა იოლად ეხმარებოდა ლტოლვილების მიმემ ჯვარი...

დამოუკიდებლობის ეპოქის მოვლენა ამაგვრებს ჩვენს ძალას და აგრესიებს ჩვენი ერის უტყუარი მომავლის რწმენას. დამოუკიდებლობის ეპოქა არ იყო არც სიბრძნის მსგავსი და არც უმნიშვნელო ზოდი. ეს იყო ჩვენი დიდი მნიშვნელოვანი მოვლენა ჩვენი ერის ცხოვრებაში. ამან გამოაშთაინა, რომ ჩვენ ვესურს და უნაირად გვაქმედებდა საერთო სახელმწიფო—და ჩვენ შევიქმენით არა რაღაც დასუსტებული, ხელოვნური პოლიტიკური ორგანიზმი, არამედ განმარტული სახელმწიფო. სადაც დადებითი და თამარის მსგავსად, საქართველოს ყოველი პრივილეგია ერთი მთლიან ორგანიზმში გაერთიანდა და სადაც პოლიტიკური დამოუკიდებლობას თან მოჰყვა ეროვნული სულის და ეროვნული კულტურის გაფრთხილება.

სამწუხაროდ ამ უდიდეს და უმნიშვნელოვანეს მომენტს ხშირად უშვებენ მხედველობიდან და ჩვენს სახელმწიფოებრივ დამოუკიდებლობაში ვეძებთ. ამ ვეზადია, მხოლოდ ურუკით და წუნ დასადებ მომენტებს. ამ შემთხვევაში ყველაზე მთავარად მსაჯებად უტყობილები გვევლინებიან.

რუსული იმპერიის ნაწარმებზე აღმოცენებულ არა რუს ერთა შორის ქართველები არ ვიყავით არც ყველაზე მრავალრიცხოვანი და არც ყველაზე ძლიერი. მაშ რატომ მხოლოდ ურუკად ჩვენი, თითქმის მთელი სამყაროს მიერ იურიდიულად და ფაქტურად ცნობა? არც შეიძლება ვთქვათ, რომ ჩვენი ცნობა ნაწარმებრივი იყო, რადგან ის მხოლოდ ჩვენი დამოუკიდებლობის მისაღწევად იყო. ჩვენს მისაღწევად იყო, რადგან ის მხოლოდ ჩვენი დამოუკიდებლობის მიხედვით იყო აღიარებული და შეიძლება ჩვენი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის უნარი.

თავიდან იმის რომ საქართველო დღესაც იპყრობს თავისუფალი სახელმწიფოს ყურადღებამ იმით, რომ უტყობი მონობაში მყოფი მისწრაფების დამოუკიდებლობის მიხედვით და აქვს უნარი იმპერიალის მისთვის. კიდევ იმით, რომ 1918-21 წლებში მან შესძლო შექმნა სახელმწიფო, რომელიც ყველას აიძულებს მან ანგარიში გაუწიოს.

საინტერესოა თვლი ვადავალებით თუ რას ვუჩივრებდნ და რას ვუჩივრებდნ უტყობილები ჩვენზე, ამის შესახებ ბევრი ითქვა და დაწერა ჩემი სურვილია გაუზიარო მკითხველს ის, რის მოსმენაც მე მომხბა ისეთი აღმანიებისაგან, რომელთა აზრიც საყურადღებოა ჩვენთვის.

1920 წელსში ვმსახურობდი სამხედრო სამინისტროს უტყობლ მისთვის საკავშირო განყოფილებაში და ამიტომ მრავალ უტყობილებთან მოხმება შეხვედრის. იმავე წლის ვახვალდებულ საქართველოს სტრუქტურა იტალიური მისია სტრუქტურის კონტის მეთაურობით. ზოგიერთი მისი წევრები ნამყოფნი იყვნენ „მოხალისეთა არმიის“ მიერ დაკავებულ ტერიტორიაზე და დანარკული იმპერიის სხვა ნაწილებში. ისინი ამტკიცებდნენ, რომ ცხოვრება საქართველოში არაფერი არ შეეძლება იმის, რაც მათ სხვაგან ნახეს და საქართველო აბოპოტიზირებულ სტრუქტურაში ბედნიერი კენჭსდებოდა.

უფრო საინტერესოა და ავტორიტეტული ფაზანდ მთიარ პეკვიკის აზრი—(მაქსიმ გორაკის შვილიშვილი). იმ დროს ის იყო საფრანგეთის უმაღლესი კომისარის მდივანი და მასთან ერთად ჩამოვიდა ტელისში. ეს სწორედ ის უტყობია, რომელიც უფრო გვიან, ვანერლის ჩინდი, საფრანგეთის ელჩი იყო იპანიანში. პირველი მსოფლიო ომის დროს მან დიდი სახელი მოიხვეჭა ფრანგულ უტყობილების ლიგიაში. დაჯილდოებული იყო ბრძოლის უმაღლესი

ლესი ნიშნი და ამ ბრძოლებშივე დაკარგა მარჯვენა ხელი. ვიდრე ტელისში ჩამოვიდა და ის მივლინებული იყო ფრანგ გენერალ ენენთან და კოლჩაკის მთელი ეპოქა ვაიარა. ჩემთან შეხვედრის დროს სისტემატურად უსვავდა ხაზს იმ განსხვავებას რაც მან ციხეში მისა და რასაც ის საქართველოში ხედა და ნახს. მისა აზრი დიდატ წამახალისებელი იყო ყოველი ჩვენგანისათვის.

1920 წლის დეკემბრის დამლევს ქართულ დიპლომატიურ მისიასთან ერთად ვაგეგმავებურ ანგარიში (ოსმალეთი). ჩვენი მოგზაურობა თითქმის ერთი თვე გაგრძელდა. ჩვენთან ერთად მგზავრობდა ოსმალეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი ბეკირ სამიბეგი. ის მოსკოვიდან ბრუნდებოდა, სადაც თავის მოგზაობის მიერ სპეციალური მისიით ყოფილიყო ვაგზავნილი. ბეკირი წარმოშობით კავკასიელი იყო. ცნობილი ვენერალ კუნდუხოვის შვილი, რომელიც თავის დროზე ოსმალეთში გადასახლდა. კავკასიის დიდი პარტიკული ბეკირი, კერძო სამი ბეგი კავკასიის დიდ პარტიკობასთან ერთად მინდული იყო, როგორც მკაცრი და მიღწეული მსაჯი. ამიტომ საქართველოში მის აზრს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ეძლევა.

მალი ქართული ამგევი ხაზს იცავდა თვით ქემალი ქართული მისის თავმჯდომარე სიმონ შვიანიან სატბარში. მე თვითონ დავესწარი რამდენიმეჯერ მათ სატბარს, სადაც ქემალი გარკვეულდ ამბობდა: დამოუკიდებლობა საქართველომ გვაჩვენა სახელმწიფოებრივი უნარი და მხოლოდ მას შეუძლიან კავკასიის ორგანიზაციის მოწყობა. ამ საიტებში საქართველომ და ოსმალეთმა ერთად უნდა იმეზიან. ცხადია, ქემალისათვის უფრო ახლი იდგნენ, კულტურულად და რელიგიურად. სხვა კავკასიელები, ხოლო ის ფაქტი, რომ ის მიანე ილიაზედა საქართველოს უპირატესობას მისი რელიგიური პოლიტიკის მარჯვნივლია და იმისა, რომ ჩვენი დამოუკიდებლობის ეპოქაში ყველაფერი არ იყო ისე ცუდი, როგორც ამას ზოგიერთი ჩვენი თანამემამულეები სახევენ.

ამგვარად ვაფასებდნენ დამოუკიდებელ საქართველოს უტყობლები, რაც უშუალოდ უფრო იმიტირებულ უნდა ჩაითვალოს. ვიდრე ქართულ პოლიტიკოსების აზრი.

რასაკვირველია გვიჩვენა უტყობიები და ზოგიერთი შემხმებებში მეტად იყვნენ და დამანაშურებიც, მაგრამ, საეჭვო იყვნენ ისეთი ქემალი, რომელიც ხანგრძლივ უტყობიანობას თავს დააწყო. აღიღვივს საქუთარ დამოუკიდებელ სახელმწიფოებრიობას და, პირველ ნახევარში მარცხ, არ დაუშვებს შეცდომებს.

ამ შეცდომების აღფარვა არ არის საქარო და მისი კრიტიკაც დასაშვებია, მაგრამ კრიტიკა პოზიტიური. ცუდთან ერთად ვაჩვენებ აღნიშნულ. კრიტიკა ამოზღველობით მნიშვნელობის და არა ხელგინურია. განგებ ვუ ფარგობს ასახვა რომელიც მოვლინის, რომელიც ჩვენვე ჩავკვივებს საუთუთარ ძალის და უნარი ჩვენსში. ეს მთი უფრო მარხვევარია, არ ძველი თაობა თანდათან შორდება მოქმედების ასარგებ და მისი შემცველი ახალი თაობა 1918-21 წლების აღფარვი იმის და მხედვით იქმნის შთაბეჭდილებას, რასაც მის შესახებ მოისმენენ, ან წაიკითხვენ.

მეორენი საზოგადოებრივ დიფალურად ხატვენ დამოუკიდებლობის ეპოქას და უტყობლები ამოვლენ შეცდომებს. ამგვარად ჩნდება მეორე უტყობილები და ეს ვარგებობა საეკვიპოთა ქმნის იმისა, რაც მათთვისაც კარგი იყო. დამოუკიდებლობის ეპოქა თავისთავად იმდენად დიდი მოვლენაა ჩვენი ერის ისტორიაში, რომ ის ამ მოთხოვნას არც ხელიგინურ „ვა მშვენიერებას“ და არც ხელიგინურ „დახმარებას“. ის იყო ქართველი ერის, ყოველი მისი ფენის დაულავი და უდრეკი ბრძოლის შედეგი და მთელი თავისი ავკარგანბნობით

ვაკვირებელი და განცვივებელი დასავლეთელიები ერთი მიერის ეკითხვობდნენ: რა მოხდა, რატომ ჩამოვინდა ხრუსოვმა „ოთხი დღის“ შეხვედრის ჩაშლა? მან ხომ პარაზში ჩამოსვლისთანავე განაცხადა, თითქმის „სახმუთა მოგზაობა იმდენგნებს კონფერენციას წარმოადგენდა“ მან რა შეიქცევა 24 საათში, რომ ის მან ჩაშლა... და ჩაშლა ისე უხეშად. ისე ველურად, რომელსაც არც ერთი პრესტიჟიული ბარბაროსის ერის წარმომადგენელი არ იკადრებდა...

ფაქტი დაუჯერებელი, მაგრამ შესრულებული! კონფერენცია, რომელსაც ამდენი ხანი უტყობდნენ და რომელსაც ცეცხლობის მიამტყნაწერი ეროგვარი იმდითაც შეუერთდა, ხრუსოვმა ჩაშლა მხოლოდ იმ ფორმალური მოტივიდან, რომ დახვერვის თვითმფრინავის გამო შეერთებულ შტატების პრეზიდენტმა ბილიმი არ მოხმხდა და ამ საქმეში ჩარეული პირები არ დასაჯა!

ხოლო შერთებელი შტატების მაღალი კულტურის პრეზიდენტმა, ხრუსოვმა ამ სალახუნო მოთხოვნებზე, კაცობრიობის და ისტორიის წინაშე ღრმა პასუხისმგებლობის შეგნებით წყნარად განაცხადა: „ფერა“, ე. ი. არასოდეს. ამასთან ერთად აიხსნაუბრებამ ქვეყნიერებას განუმარტა, რომ „დახვერვის თვითმფრინავის მიზანი აგრესიული არ იყო და უკვა ნაყენელი შეთხმევის გამო მისი მოქმედება შეწყვეტილია“.

თუ ხრუსოვის ისტერიკა მართლა ამ აქტივით გამოიწვევია, მისთვის საქმისათვის უნდა ყოფილიყო შერთებელი შტატების განცხადება „საი აზრი განმარტობა“ და ისტინური მითი ამოწურულიყო. მაგრამ ხრუსოვი ამით არ დაკმაყოფილდა და დაგვიტყვიკა მან მისი ისტერიკის მიზეზი უფრო სერიოზულია ვიდრე აკას მოუბიძგებლობა და საზოგადოებრივ დახვერვის თვითმფრინავის აღმოჩენა.

ვინც გულუბრყვილოდ არ მიხედავს საბჭოთა ოლიგარქების განცხადებებს და მათი მოქმედების თანდათანობა ანალოზს უტყობებს, იმისთვის ადვილი წარმოსადგინებ იქნება, რომ კრემლის ინტერესებში დახვედრა არ შეეძლება. საბჭოთა დიპლომატიისთვის „შევიღობიანი თანარგნობა“ დასაულოლებს გუნების თუ ალის ასხევიც ფანლა და მის მსოფლიო გეგმ მონისათვის ბრძოლა არც ერთ მომენტში არ შეწყვეტილა. თუ ამ ასტრუქში წარმოდგინებთ საკითხს, მაშინ ხრუსოვის თავაწყვეტას ორი ასანა რჩება:

1—ლი: საბჭოთა კავშირის ყოველთვის ძილს შეუტრიალდა და უფროსობა უტყობილები სახმედრო ბაზების დასაფლავს მის უტყობეს მუზობელ ქვეყნებში. ის ყოველთვის ცილიაობდა,

ამა თუ იმ გზით, ამერიკის იზოლაცია მოხდებოდა. მისთვის ეროპული თუ აზიური მეგობრები ჩამოვიტყობდა და მისი სახმედრო ბაზე დამე ის უნდა ვადაცუტყოლიყო კრავად და ლოალეცეცა.

ამის შემდგომი ეპოქის შემდგომი პერიოდს საბჭოთა დიპლომატიამ მხოლოდ იმისათვის გამოიყენა, რომ ამერიკა თავის საზღვრებში შეეფერებოდა და ეს უდიდესი მორალურ-ფიზიკური ძალა თავიდან მოეციებინა. უკანასკნელი „თვითმფრინავის ინციდენტი“ ამ მინისათვის მაქსიმალურად გამოიყენა. ის დაეშურკა ამერიკული სახმედრო ბაზების შემდგომი კვირები შეეფერებოდა, რომ თუ მსგავსი შემთხვევა განმარტდა საბჭოთა კავშირი „რადიკალურ ნაბიჯს მიიღებს“ იმ ქვეყნის წინააღმდეგ, რომელი ბაზიდანაც თვითმფრინავი იქნება გამოსული. მაგრამ ამან სათანადო ეფექტი ვერ მოახდინა, რადგან ამერიკამ დაუთონებელი ვანაცხადა, რომ ის ყოველ ვარგებობაში იტყვა ეს თავისი მოპოვების. ამის შემდეგ თავისუფალი დემოკრატია მშვიდათ ვანაგრძობს ძილს, რადგან იცის, რომ ხრუსოვის ფსიქოლოგიურ თანდასმას არასოდეს საბჭოთა მოქმედება არ მოჰყვება, ვიდრე შერთებელი შტატების დამოუკიდებლობისთვის აპარატი მის ზღუდში დგა და მას იცავს.

ხრუსოვის ისტერიკამ ერთი სასურველი ნაყოფი კი უტყვიკავს: როგორც ერთი ევროპული ვაზუთი აცხადებს „ჩვენ, დასავლეთიელებს გესურს თავისუფალი და მშვიდობიანი ცხოვრება და ამის ყველა ბაზები უნდა დარჩნენ იმ სადაც არიან, რათა დასაზღვიან ჩვენი თავისუფლება და მშვიდობიანობა“.

დღეს ეს ვადაცეცა მთელი თავისუფალი სამყაროს პოლიტიკა.

მეორე, რამაც ხრუსოვის თვით დააკარგინა, ნიღბა ჩამოხმედვინა და ლახუნება ბუ ნებასთან ერთად თავის როლში შეუცვლადობა და საეკვიპოვად ვადაცეცა დასაფლავდა, რომ ის საბჭოთა კავშირის, სახმედრო თვითმფრინავის, ავსტრალიური სისუსტის გამაჩინა.

შერთებელი შტატების საგარეო საქმეთა მინისტრის განცხადებების თანხმად, თვითონ მისი წყობილი დიდი წარმატებით გორკოდნობდა ამერიკული დახვერვის თვითმფრინავების მიერ საბჭოთა ტერიტორიის სიგარტ-სიგარტზე ვადაცეცა. ოთხი წლის განმავლობაში ვერც ერთმა საბჭოთა „რადიკალმა“ ვერ აღმოჩინა თავის ტერიტორიაზე უტყობ ძალის ყოფნა და ეს სწორად იმ პერიოდში, როდესაც კრემლი ყველაზე მეტს ყვიროდა, რომ მთელი მსოფლიოში ყველაზე ძლიერი და დაუცხმებელი ძალა საბჭოთა კავშირია...

ამით დამტკიცდა, რომ საბჭოთა კავშირის საზღვრები არც ისე შეუცვლია, როგორც ამას

ტრიატიკა, რომელიც იმ დროს ვადაცდა, რაც შემხმებელი და მის სუბიუკტიურ არგუმენტს ცილს დამაჯერებლობას აცლებს. ამგვარ კრიტიკისთვის აინფორმებ, რომ დამოუკიდებლობა ამ იყო პარტიკული მოვლენა და მისი შვიცე რჩებით ასახვა დამოუკიდებლობისათვის რწმუნის შერყევად და არა იმ დროს ვადაცეცა იტალიის მისიის ბრძოლა. მაგრამ ქართველობის სასახლედ უნდა ითქვას, რომ ქართველი ერის დიდი უმრავლესობა, როგორც მინ, ისე ვარტე ემიგრაციაში—დამოუკიდებლობის ეპოქას მისი უდიდესი პოზიტიკური მოვლენად და ერის ცხოვრებაში ეს არის მოთავარი და ვადაცეცეცეცე.

თუ ბედნიერი იყო ვ. მეგლაძე, რომელმაც ახარა როლს და აკაკის ზედნიერად ვარა ჩვენ, ის მოხმედვინა ორმოცი წლის ენერჯეტული მომენტი ცხოვრების შემდეგ კვლავ შევიღობიანი უმრავლესობა უნდა უტყვიკავს, რომ ქართველი ერის დიდი უმრავლესობა, როგორც მინ, ისე ვარტე ემიგრაციაში—დამოუკიდებლობის ეპოქას მისი უდიდესი პოზიტიკური მოვლენად და ერის ცხოვრებაში ეს არის მოთავარი და ვადაცეცეცე.

დ. შალკაშვილი.

ხრუსთაძის ახალი ლახლადარობა.

აკობრობა პირ ვახუშტის დარჩა, რომ დესაც მან ვაგარდა, რომ „ოთხი დღის“ კონფერენციულ ხრუსთაძის უდიდეს მოქმედებებზე დასაჯების პრეზიდენს და კონფერენცია ჩაშალა.

საერთაშორისო პრესიონალი, რომელმაც ფრანგულ ტრადიციულ მასინტობაში მიხერხებულ და ჩაქოვდა სიმტკიცე და დასავლეთური პოზიციის დატვის ურყევი ნებისყოფა—შეიცადა მდგომარეობა ექნა. მიუხედავად იმისა, რომ გენერლის „მრისხანე ფიგურის“ გამოჩენის დროს ხრუსთაძის ტონს იცვლიდა, მაინც ფრანგ მასინტობის არავფერი დღეობა და მოსკოვამ და ლახლადარაბი დიდი ისტორიული მოვლენების უტყვი მოქმედი—პარიზი, კონფერენციის ჩასაშლად მოსკოვიდან პარიზში ჩამოსვლა? ხრუსთაძის ხომ შეიძლება იგივე რეპუტაციის მოსკოვში განცხადებით მიეღო?

ეს არის დასავლეთის პატიოსნური აზროვნების ლოტიკა, რომლის გაყოფაზეც პარიზში ჩამოსვლა? ხრუსთაძის ხომ შეიძლება იგივე რეპუტაციის მოსკოვში განცხადებით მიეღო?

დასავლეთი რომ უფრო კრიტიკულად უდგებოდეს კრემლის განცხადებებს და მის მოქმედებს და საპრაპანდო განცხადებებს

რა მოხდა პარიზში?

(დასაწყისი იხ. პირველი გვერდი).

ხრუსთაძის ამტკიცება. ამით დამტკიცდა საბჭოთა აგრესიის თავდაცვის ორგანიზაციის უილაჯობა. ქვადი, ამას უფრო მეტი უფროს და იმეტირება, ხოლო თუ მეტიარა არ დასტურა ლარულად უკან დაიხეეს და გაიქცევა? კონფერენციის ხრუსთაძის იძულებული იქნებოდა ამ სინამდვილისთვის ანგარიში გაეწია და თავისი მეტროპოლი პოზიციები დაემატა რადან საბჭოეთის სამხედრო ორგანიზაციის სისუსტის მისი მარშლის ჩინაშენდობით დამამიმუდრა მეტი და ვერ შესცვლიდა მასაზე დამე ის უნდა გადაცემულიყო კრავად და ლოიალურად მოეძინა დასავლეთული კოლეგების არგუმენტებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში დასავლეთელებს შეეძლოთ რადიკალური წინადადებები მიეცა დასავლეთური და მონური

ანალოზს უტყობდეს, მაშინ ადვილი წარმოსადგინებინებოდა, რომ ამერიკული „საჯავაშუში“ თვითმონიების ჩამოგდება მხოლოდ მისთვის იყო, რომელიც ხრუსთაძის უილაჯობის კების ჩასწავლილად გამოიყენა.

პარიზის კონფერენციის ბედი უფრო ადრე იყო გადაწყვეტილი, ვიდრე „საჯავაშუში“ თვითმონიების გამოჩენდებოდა. ამას წლის იანვარში ხრუსთაძის ველგარული განცხადებები, რომელიც ასევე ველგარულად განიშორა მისმა საგარეო საქმიანობის მინისტრმა, ამის უტყუარი საბუთია.

კომუნისტების ლიდერების ტონს დაუფიქრებელი გამოყენებულა ეჭვი. „მარქსისტული მსოფლიო“, რომელმაც თავის იანვარი-თებერვლის ნომერში გააკრიტიკა „შვიდობიანი თანახმობა“ და ორი დიდი-საბჭოეთის შორის ბრძოლას. უფრანდს და სსრკ-ის წერილის ავტორს, ა.ი. იდილოვსკი „შვიდობაში“ აქვს კომუნისტური და დემოკრატიული (ავტორი ხნ. არაბის ვაგარდარეტიკის). აქ დაყენებულია საკითხი: „მოქმედება და თავი მოყრა შვიდობიანობის მოყვარული ძალების, რათა შევბრძოლენ თავდაცმულებს და რის და სხვა სისტემებ შორის შვიდობიანი თანახმობა“ მის მიხედვით თუ არა კლასთა ბრძოლის პრინციპის ინტეგრაცია? პასუხია არა“.

მათივე გამოთქმა რომ ემხრობა—კლასთა ბრძოლა, რომელიც ლეგალური უფლება მეშვითა ორგანიზაციების სპეციფიკური მოთხოვნისთვის დასავლეთი დემოკრატიის განხრუსთაძის და დაწვერული თანამგზავრია.

სახელმწიფოს მეთაურისათვის, ეს კი ხრუსთაძის დემოკრატიული გაბერული საბჭოთაეთის არ შეეფერებოდა და ამიტომ თვითნებურად მისი ხანაზე“ ბარბაროსობა აეხიზნა.

ჩვენის აზრით ხრუსთაძის თავი ამან დააკარგვინა და მსოფლიო კულტურის ცენტრში—პარიზში რუსული ველგარული ბუნება გამოაღწევიდა.

არც შეიძლება ამის სხვაგვარი წარმოდგენა იმ ტიპის რეჟიმში, როგორც საბჭოეთში. რომელიც დაუშვებელია დემოკრატიული პრინციპების საფუძველზე, ვერც შინაგან და გარე საქმიანობის ვერც მსოფლიო კულტურის ცენტრში.

პარიზის კონფერენციის წინაშე ყველაფერი დიდი ოპტიმიზმით იყო დაარწმუნო, რომ საბჭოთა რეჟიმის არსებობის ერთადერთი წყარო მსოფლიოში დაუსრულებელია არსებობა და მასთან შვიდობიანი თანახმობაზე დალაპარაკება, ან მისი აგრესიული ბუნების შეწყვეტა (და ყოველგვარ განხირობებს მოკლებულია).

o. მეთეშაშვილი.

რუსული აზრის მისი.

ქართული სათვისტომოს თავმჯდომარის დოკ. თ. ლახლადარაბის ხიტივა, წარმოაჩქელო ვაგარდების მიერ ვაგარდული სახელის სწავლილი ბანკეტზე.

კლასიკური და მოდერნიზმი

ჩვენ დღეს შევიყარინო, რათა მოგვიჩვენო ჩვენი დამოკიდებლობის გამოცხადების წლის თავი. მსოფლიოში ვაგარდული ქართველობა უილაჯობა და დიდი რწმუნება და ერთპლუტობით დღესასწაულებში ამ დღეს. ისინი ვაგრთანებულნი არიან ამ რწმუნება, რომ ამ დღე იმ აზრით, ერთ დღეს ქართველი ხალხი კვლავ აღიდგინა დამოკიდებლობას, როგორც ეს 1918 წლის დანის 26-ს მოხდა.

გონიერება მოითხოვს, რომ ასეთ შემთხვევაში გადავხედოთ ხოლმე წარსულს, ანალიზი ვაუკეთოდ ისტორიული მომენტების და შევიძინოთ იგი. ეს შესაძლებლობას მოგვცემს შეუწყვეტილი და სასრულო დასკვნები ვაუკეთოდ მოვასწავლით.

საერთაშორისო მდგომარეობა მეტად მერყევი და ცვლადობა. მის რაც უფრო ბურჟუასი იყო მოქმედი და ზოგიერთი დიქომოდებდა, რომ ჩვენი განზრახვები უწინააღმდეგე საერთაშორისო მოძრაობის დენას. შეიძლება მოვლადნდელი ნათილი შემოსის, ხოლო ხვალ შეიძლება სრულიად გაქრეს ყოველგვარი დამოკიდებლობა. ამიტომ ყოველი მოვლადნდელი თუ მოსალოდნელი შემთხვევისათვის მზად უნდა ვიყო და მოზომილად გამოვიყენოთ შემთხვევა და ჩვენი შესაძლებლობა. თავისუფლება არ ჩაუგდება დასავლეთში მხოლოდ იმდრო, რომ ჩვენ მასზე ზარბაზნი ვლავარაკობთ. ეს ყველას ეცემის. მაგრამ ეს ლახლადარაბის ჩინს სტილით არ ახლული, ან იშვიათი შე-

მოხვევის მსგავსად არის დაქაქული ქართული თავისუფლებისთვის მებრძოლი ძალების. ჩვენ ყველა ვგრძნობთ, რომ უნდა ვიპოვიდეთ, უნდა ვიბრძოდეთ ჩვენი ერთგული თავისუფლებისათვის, მაგრამ როგორ? რა გზით? ამის ვაგრძელო მასუს ჩინი ვაძლავთ ჩვენ თავს, რადან არა ვაქვს დამოუკიდებელი გეგმა და როდესაც ვიხედვით ჩვენს ვარშუმში და შევეყრებით მსოფლიო მოვლენებს, ზოგი ჩვენთვის ვაძლავთ ვიკრიბო, რომ ჩვენი ბრძოლა განხრუსთაძის და უმოდია. ეს კი ჩვენ საკითხს აყენებს ყალბ საფუძველზე და ამას უილაჯობა შეიძლება. ვაგულ წელს ასევე საბჭოელების ყურადღება მივაპყრობთ ის საბჭოელების რომ ჩვენი მოქმედება უნდა შევავლოთ შექმნილი ვითარებას და ჩვენი ენერჯია მოვახმაროდ ვერავლად პიროვნების შემოსახებას და არ დავეკავყოფოდეთ მხოლოდ თავისუფლებისთვის ბრძოლის განცხადებებით. დღეს მინდა ერთი ნაბიჯი წინ გადავდგა და ჩვენი პრობლემა მისი მომხილვის შემდეგ, წარმოვადგინოთ მოქმედების კონკრეტული გეგმა, რომელიც ჩვენი აზრით მოგვცემს პოზიტურ შედეგებს.

ჩვენ ყველა მივსწრაფობთ ერთგულთა თვისუფლებისთვის, მაგრამ არა ვარ დარწმუნებული, რომ ყველა ერთნაირად გვეყლის იმდენობადა ვცნობთ მის თვისებებს და მოითხოვლობთ სიბრძნის. ზოგი ჩვენთვის თავისუფლებაში ხრუსთაძის უპრობლემო ყოვლისა პოლიტიკურ განცხადებას, რომლის აზრით სახელმწიფო არ უნდა იდგეს, ვიდრე კულტურა. სწორედ შეხედულება ეს სახელმწიფოს და სახელმწიფოს განსწორების დასხვაობა. სახელმწიფო განსწორების გვეყლის ორგანიზმი, რომლის ორგანიზაცია ჩამოყალიბ-

დემოკრატიული და დემოკრატიული აზროვნების აკვირი დასავლეთი და მუშათა მოძრაობის და მის პრაქტიკულ მიღწევებს მხოლოდ დასავლეთისთვის სისხლი შეუქრია. რუსეთში ყველაზე უსუსტი იყო ლებრატიული მოძრაობა და რუსის ხალხმა დასავლეთის ლებრატიული-დემოკრატიული აზროვნება კარგი-სტრუქტურულად გადაიღო და მას სუფთა რუსულ-უბეშური სული შთაბარა.

ოქტომბრის რევოლუცია არ იყო კლასთა ბრძოლის შედეგი, ხელისუფლების საკითხს ლენინის რიგბრძოლად უმნიშვნელო ვგუფვამ და ერთი სამხედრო გემის შემადგენლობაში გადაწყვიტა. ნიკოლოზ მეორის გადაღობაში ქვეყანა უბარებულ დასავლეთ და ქუჩა-ხედილ ბელისუფლებს ლენინი დავაპტრინა და თავის ტრინიას „პროლეტარიატის დიქტატურა“ უწვია. ეს არ იყო რუსის მუშათა და პროლეტარიატის ხანგრძლივი ბრძოლის მოგება და სხვა კლასებზე გამარჯვება, არამედ და მხოლოდ „პროლეტარიატის“ გამარჯვების დიქტატურად დასავლეთი. ამასვე ადრე რუს მუშათა და პროლეტარიატის არავითარ სტრატეგიულ ბრძოლა არ მიუქცია გამარჯვებული კლასისათვის, ხოლო პროლეტარიატის დიქტატურის დაფუძნების შემდეგ ეს ის ფსოსუტურად დაემორჩილა თავის შვი ბედს და თითქმის ნახევარი საუკუნის მანძილზე თვი ნიერად იქვეა მოინახის უფლები. ამ ხნის განმავლობაში არ მოხდა არც ერთი გადაცემა, საბჭოთა კავშირში მუშას არ ეტყობა სიცოცხლის ნინაშეშვლა და მსოფლიოს არც ერთხელ არ სტინა რუს მუშათა და პროლეტარიატის ჩინაშე. ნუ თუ იმდრო, რომ მათ სახეობად და საამერი ცხოვრება მისცა „პროლეტარიატის დიქტატურის“ რეჟიმში? მხედველობაში რომელი იყო მივილი ადამიანი უყვეთსობა დიქტატურის მიწვარება. ისიც საკმარისი ფაქტია, რომ კრემლის დღევანდელი მინა-ხე დასავლეთის ცხოვრების დინის დაწვევა. მარ რუსის მუშათა და პროლეტარიატის ბედი მეტი აქალი, ვიდრე დასავლეთი მუშათა და პროლეტარიატის და თუ იქ მუშათა მოძრაობა მინაშე არა სჩანს და პროლეტარიატის ვაგარდული რეჟიმის მხოლოდ მაშინ ათქვიფინებთ სიტყვას, როდესაც ამას კრემლი სჭირად დაინახავს, აქ საქმე უნდა გვეჩინდეს რაღაც განსაკუთრებულ უმედიერებასთან, რომლის წარმოადგენა „პროლეტარიატის“ თავისუფლების გააღებულ მუშას და პროლეტარიატის გაუქმებება.

რუსული კომუნისტების მიერ ხმარებული „კლასთა ბრძოლის“ თავისებური რუსული მნიშვნელობა და ხსნა აქვს, ხოლო ეს სპეციფიკური მნიშვნელობა უმედიერობა, როდესაც „შვიდობიანი თანახმობის“ პრაპანდის დროს ხმარებდა. რუსი პოლიტიკისათვის „კლასთა ბრძოლა არ არის მუშათა ინტერესების დაწველი იარაღი, არამედ ეს არის იარაღი, რომლითაც მათ სურთ ძირი გამოუთხარონ

თავისუფალი დემოკრატიული ქვეყნებს და იქ რუსულ-კომუნისტური სისტემა გააბატონონ. უფრო მეტიც: ეს არის იარაღი რუსული იმპერიალიზმის ვასარცვლებლად და მსოფლიოში რუსეთის ვასაბატონებლად.

ეს არის რუს კომუნისტების ცენტრალური ადგილი, არა მარტო თვითივლად, არამედ რუსი კრეტულიც. ვინც კომუნისტური მოქმედებას და მათი დიპლომატიის თვალყურის ადევნებს მისთვის ნათელია, რომ კლასთა ბრძოლის პრინციპი მათთვის სხვა ერზე თავდასხმის იარაღი. რუსული კომუნისტების ლიდერები ყოველ საერთაშორისო შეხვედრისას მოვლენას საერთაშორისო ინტერპლუტაციას აძლევს და ყოველ ინტერპლუტაცია რუსული იმპერიალიზმის აგრესიულიდან განმდინარეობს. ხოლო თუ ეს გარემოება ვინმემ აღნიშნა და დაუყენებელი დასკვნები ყოინის, რომ ეს მშვიდობიანობას ემტყვება და ვაგარდობებს არღვევს მსოფლიო მყდრებას. ამას მშ. კობაიძე აქვეყნებს დასავლეთის ქვეყნებში სპეციფიკური ანალიზი კომუნისტური, პრაპანდისტიკის, სოციალისტური, შვიდობიანობის მიხედვებით და სხვა სახელებით ცნობილი „მეხუთე კოლონები“ და შეიქმნება დასავლეთული პრაპანდისტიკა რუსულ-კომუნისტური პრაპანდისტიკაში.

ზემო აღნიშნული რუსული უფრისალიზმის რეკლამის „შვიდობიანი თანახმობაში“ შემოინახული „დიდილივერის ბრძოლის უფლები“, რუსეთისათვის უმოდია, „მეხუთე კოლონების“ სახელმწიფო ქვეყნების დასკვნის (მისი კლასთა ბრძოლისათვის რუსული პოლიტიკა აფსოსუტურად იცავს თავის უმედიერებას, რომლის მიხედვითაც ყოველი პოლიტიკა და ყოველი მოქმედება მისაღებად, თუ ეს მათ დამპყრობლობით მინახს ემსახურება და ამით უფროს. ამას ხელს უწყობს და ემხარება ოპტიმისტური და დაფარობა მისი ვინაობა, რომელიც ვერ ერკვევა, რომ კრემლის მოქმედება სხვა და განცხადებულ სხვა.

როდესაც კომუნისტები ამ დასაძლებლობას ქმნიან, ისინი იმპროვიზობან მათი მინიშნის ლილიკას, რომელიც ემსახურება რუსულ იმპერიალიზმს და ხმარ შეითხვევაში ამის მსახური (მსხვერპლ) ხდება არა მხოლოდ „ქუჩის კაცი“, არამედ დაძალილი ამბოსფეროში მოქმედი ვინების ინტელექტუელიც. ეს შემთხვევაში ვაგარდობება და ვაგარდობება დემოკრატიული ქვეყნების ლიდერების პოზიცია, რომლებიც ცდილობენ „ყოველი საფასურით სამართლიან შვიდობიანობას“ მიიღონ. კრემლისათვის ერთადერთი საფასური, რომლითაც დასავლეთთან შვიდობიანობას დაამყარებს—მორილობაა. ამიტომ დასავლეთის ლიდერებს „ყოველი საფასურით სამართლიან შვიდობიანობა“, მხოლოდ თავის მოტყვევებაა. რუს კომუნისტების მოქმედებები „სამართლიანობა“ გამო-

ბულია და რომელსაც იცავს და მმართავს მათ ვინაობა და მისი მოხილვები განსაკუთრებული წესობა და კანონით. საზოგადოება კი შეიცავს მისი წევრების ინტერესების და მოქმედების იგი ვინაობა. ამ ორ სხვაობას შორის ურთიერთობა, ყოველ ერში სხვადასხვანაირი და უდიდეს ვაგარდებს ახდენს მათ თუ იმ ერის პოლიტიკურ სტრუქტურაზე. ჩვენის აზრით ჩვენ ყველა შეთანხმებულნი ვართ, რომ როდესაც ვაგარდობთ თავისუფლებისათვის მხედველობაში ვაგარდებს ვანსაზღვრული არის, სახელმწიფო, რომელიც შეიცავს საკუთარი ცხოვრების და მოქმედების მიწვარებას. ჩვენ ვინდა ვიყოთ თავისუფლები და თვითონ უნდა ვანსაზღვროთ ჩვენი მომავალი და. უფრო ადამიანური და საფუძვლიანი, ჩვენ ვინდა ვიყოთ პასუხისმგებელი მონაწილე ცხოვრების ვაგარდული მხედველობისა. ჩვენ ამ უფლებებს ვიბრძობთ ჩვენი ეროვნული პიროვნების შემოქმედების გამო.

ჩვენის აზრით, ჩვენი კულტურა, ჩვენი ენა ჩვენი რელიგია, ჩვენი სოციალური სტრუქტურა, ყველა ეს განუყოფელი ნაწილებია ძლიერი სახელმწიფოსათვის, რომელიც შეწყვეტილობით ვაგარდობდა. ჩვენ ვინდა ვივაყოლო, რომ მიხედვით არა რიგბრძოლა სიბრძნისა, შეეძლებოდა და მათი საუკუნეების მანძილზე შემთხვევითად ჩვენი ეროვნული პიროვნება. მაგრამ დღეს რუსული ენა ენა ვაგარდობთ პოლიტიკური თავისუფლების გზებით, როდესაც ეროვნული თვითონაშობის საფუძველზე ვაგარდობთ. ჩვენ ვინდა სწორად მას მივაქციოთ ყურადღება და ის დავიცავდ. მას დავუფლო ყველაზე უფრო ტონად და დამარწმუნებელი ძალა და თუ ჩვენი ეროვნული მეობის საფუძველები შეუსტდა, მერყავ და დროზე არ უშვებო, შედეგ მწყობი იქნება ახალი ძალის ადომირება, რომელიც მას აღადგენს და განამტკიცებს. და

ტალური შეცდომა იქნება მხოლოდ ერთმანეთში ვილაპარაკებო დამოუკიდებლობაზე და ვამტკიცო, რომ ერთი უფროსი ქართველი ვიბრძოთ ერთი მეობის მეტოქეობით და ურთიერთ ვაგარდობაში საკუთარი ხელით ვაშვიდებთ ყვლის ვამოსაქრლ დანას. ჩვენ უნდა შევიძინოთ, რომ თუ ჩვენი ერთგული პიროვნება დაიცავს, ჩვენი წარმოადგენა პოლიტიკურ თავისუფლებზე დაკარგვის თავის მნიშვნელობას და ის გადაიქცევა ვარსილი სიტყვად.

ჩვენ ბრწყინვალე წარსულშიც ხშირად ვიყავით დამარბატონებულნი ამ ვაგარდობა-რიობასთან, მაგრამ ყოველთვის ვამოვიჩინეთ უნარი და ჩვენი სტრუქტურის დამარბევული ძალები და ვამარბებდით. მაგრამ ურთიერთობაში ჩვენთვის მნიშვნელოვანია ვევილი და ვაგარდობაში ჩვენი სტრუქტურის დამარბევული ჩვენ გვეხმარებოდნენ ამ თავდაცვით ბრძოლედ თავისუფლება.

წარსულში ჩვენი მტრები ყოველთვის უპირდაპირდებოდნენ ძლიერ ქართულ ორგანიზმს და მტრის დაპყრობის და დამინების იმედი დაუფუძნებდნენ და ფსოქოლოგიურად შეუძლიარი იყო. ისინი ცდილობდნენ დამინებინად მთელი რუსი, ან ყოველი მისი წევრი პიროვნული. მაგრამ წინაშე და მინახა ვერ აღდენდა სათანადო გვლენა და ამიტომ მხოლოდ დაუფუძნებელი და ფსოქოლოგიურად შეუძლიარი იყო. ისინი ცდილობდნენ დამინებინად მთელი რუსი, ან ყოველი მისი წევრი პიროვნული. მაგრამ წინაშე და მინახა ვერ აღდენდა სათანადო გვლენა და ამიტომ მხოლოდ დაუფუძნებელი და ფსოქოლოგიურად შეუძლიარი იყო. ისინი ცდილობდნენ დამინებინად მთელი რუსი, ან ყოველი მისი წევრი პიროვნული.

ყოველი ცდა, რათა ახილად დარეგულირება და მოესალა ჩვენი ეროვნული მეობის რომელიც ვამტკიცო, ყოველთვის დამარბვდა. აღ-

მედიოკრიზისის დამარცხების

„არავა და“ ს თებერვლის 23-ს ნომერში გამოქვეყნებული საბჭოეთის სამხედრო მინისტრის როდონ მალინოსკის სიტყვა, რომელიც წითელი არმიის წინააღმდეგ...

ბჭოთა ხელისუფლება იძულებულია გააძლიეროს სოციალისტური ქვეყნის თავდაცვა, რათა შეინარჩუნოს შეიარაღების მალაღობა და შეინარჩუნოს ბრძოლის ახალი, იარაღი.

რიცხვითაა. ხოლო საფასური არა „ყოველი“, არამედ ერთია: თუ დასავლეთი ამ რუსულ ერთ „დასავსურზე“ არ მიდის, მაშინ შეთანხმების ყოველი პირობა გამოირცხვლება.

მალინოსკის განცხადებას წინ უსწრებდა ბჭოთა პრესის პროპაგანდა, რომ წითელი არმია უნდა დაეუფლოს უახლეს იარაღს და მზათ უნდა იყოს ყოველ წუთში ის გამოიყენოს.

ჩვენ სუყველს ვესტრის დაბატულობის შენელება. ყველა ერთნაირად ვართ მონაღობებელი ზაგი და მშვიდობიანად დამყარების მოსვლოში და ერთხელ და სამუდამოთ აღიკვეთის განაზღვრებულნი ვართ, როგორც ერთგულნი პოლიტიკის და ეროვნული ინტერესების დაცველი საზოგადოება.

მალინოსკის განცხადებას წინ უსწრებდა ბჭოთა პრესის პროპაგანდა, რომ წითელი არმია უნდა დაეუფლოს უახლეს იარაღს და მზათ უნდა იყოს ყოველ წუთში ის გამოიყენოს.

აქედან გამომდინარეობს დასავლეთელების მოსკოვთან შეთანხმების ცდის უსაფუძვლობა და ამ ცდის უსაფუძვლობის პირობების გადაუღებელი ამოცანა.

დასაწყისში ხრუშჩოვი შეეცადა სტალინის განცხადებებზე შეეყარა თვალში ნაკიარი ვინაიდან კაცობრიობისათვის და ამტკიცებდა, რომ ტრანზული იყო სტალინის ბუნება და არა რეჟიმი.

გ. პოლიტო

რატომ უნდა აიღოს ამგვარ უფლებაზე ხელი დემოკრატებმა? ამაზე ვთვლით კვლავ მივეყვებით პრინციპს ბრძოლაში და აქ დასავლეთის კეთილსურების აღილი აღარა აქვს.

ნი დლიოდნენ სოფლიდან-სოფელში. დროთა ეთარებაში ხრუშჩოვის იოზოზიკის განაღწერებმა კრემლს კოლეკტიური მმართველობა დაეწყო და მდგომარეობის ახალი მატონი ხრუშჩოვი შექმნა.

ხალს არა აქეთ უფლება ნებისმიერად შერჩეონ თავისი სოციალ-კონსტიტუციური პოლიტიკური სტრუქტურა?

საბჭოთა პრესის პროპაგანდა, რომ წითელი არმია უნდა დაეუფლოს უახლეს იარაღს და მზათ უნდა იყოს ყოველ წუთში ის გამოიყენოს.

„თუ ვიღ სტრუქტურისა“ 31 მარტის ნომერში განხილულია ხრუშჩოვის სოფიანგეთში მოგზაურობის მიზანს და ასვენის; საბჭოთა დიქტატორმა სოფიანგეთის დიქტატორებმა იმისათვის გამოიყენა, რომ ეცადა ფრანგულ-კერმანული კავშირის დარღვევა.

საბჭოთა პრესის პროპაგანდა, რომ წითელი არმია უნდა დაეუფლოს უახლეს იარაღს და მზათ უნდა იყოს ყოველ წუთში ის გამოიყენოს.

ხრუშჩოვის ეს ცდა არა ნიშნავს მხოლოდ ანტიფრანგულ-კერმანული კავშირის დარღვევას, არამედ ის შეეცადა საზოგადოთ დასავლეთის მეგობრული თანაარსებობა დაერღვია და თავისუფალი დემოკრატული ქვეყნები ერთი მერისათვის მიესია.

რატომ უნდა აიღოს ამგვარ უფლებაზე ხელი დემოკრატებმა? ამაზე ვთვლით კვლავ მივეყვებით პრინციპს ბრძოლაში და აქ დასავლეთის კეთილსურების აღილი აღარა აქვს.

ეს არის ვერ პეტრე დიდის, მერე ლენინის ანდროის განხორცილება, რომელიც სტალინს დაიწყო 1939 წელს და რომელსაც ხრუშჩოვი დღეს აგრძელებს.

ვილია წინ აღუდგენ ამას, როდესაც იცი, რომ ის მხარდებდა. შეიძლება მისი გაძლება თუ არ სტუმბს შინაგან ძალა, რომ დარტყმას გაუძღვოს და გაძლებას.

ქმარისა დიდი რიცხვი რუსების ჩასახლებულია საქართველოში. ამით თავისუფლების მშვიდი მნიშვნელობა შეფარულია, ხალხი შემედარი და შედეგი იქნება სამწუხარო და საგალო. თუ ასე გაგრძელდა მიკულა ნიშ საქართველო ვადაცქვეა რუსეთის პირი ვინაიდან, სადაც მცხოვრები იქნებან კარგი ფენისათვლიდ, ამ ფენის ცერებზე მოეცემა და მათ მშობლიურ მიწზე რუსები გაატარებდნ შეგულებას.

ჩვენარ შევიდნი ველოდით, რომ ჩვენი მიზანი მთლიანდნად განხორციელდება. ზოგჯერ ჩვენი მდგომარეობა უფროდ მოსწონს ჩვენ და მისი დადარადარად. ჩვენი მატრიალური ძალა უმნიშვნელო და მტერი ჩვენ ქვეყანას თანდათანობით აუქცემა. მე მშენს თუ ჩვენ პატრისანდ მიღებებთ ამ საკითხს და ვავითარისწინებთ პრობლემებს.

მე დაწმუნებული ვარ შეცვლებთ საერთო მოქმედებას, როდესაც აუღადგენთ ამ ორი ვის ურთიერთი თანაშრომლობის წარსულში. ის ჩვენ შესაძლებლობას მოეცემა დაემართოს ახალი კონტაქტები და, თუ შეიძლება ასე თქვას, „დემოკრატიული ურთიერთობის“ ახალი ფორმა. მეორე წესი ინგლისურად, მეორე გერმანულად და ასე შედეგად, ჩვენ უნდა შევიქმნად მდგომარეობა, რომ უტყობილად გვიყურებდნ, როგორც ერის წარმომადგენლებს, რომლებსაც საერთაშორისო ასპარეზზე საქაიო კავშირები აქეთ და არა მხოლოდ როგორც კავშირებს!

სპარსული, მიწლიობები და საზოგადოთ ყოველი ჯურის მუსულმანები მრავალხობი ცილიოდნენ ვაიოცვალით ჩვენარ სარწმუნოება. რუსებმა დიდი ენერჯია დახარჯეს რათა დაესაფლავებინათ ჩვენი კულტურა, ჩვენი ენა და გავრუსებინათ ჩვენი მოღვაძე. მაგრამ ჩვენი ეროვნული ვიდეებზე და ძირებზე მიტანალოდ ახლოდა იერიში მტერის სარწმუნოდგეგე შედეგი მისცა. ამან ქართველობა უფრო შეამწეოროვა. განამტკიცა მისი ერთობა და უფრო ძლიერად გამოამყარა თვისი ეროვნული პიროვნება.

სტალინი ჩვენ უნდა ვანგაგრადონ ბრძოლა პოლიტიკური თავისუფლების კვლავ მისაპოვნად, მაგრამ ამისთან ერთად უნდა შემოვიწინოთ ეროვნული მეობის საფუძვლები. მით უმეტეს, რომ ჩვენ წინააღმდეგ ყოველთვის გამოიჩინებდნ ამის უნარი და სულელობები და მოცდებდა ჩვენანაც მოითხოვს საქაიო გამოცდობას და ვადაწყვეტილობას. ჩვენ უნდა ვგახადვს, რომ დროამ დროამდ ყოველთვის ალტერნატივა დამოუკიდებლობა და ის არავის შეუძნა ჩვენი არასაღება არა ყოველი. 1918 წლის 26 მაისს მდგავსი დღე არ იყო „უკეთესი პირობების“ ან ჩვენი პოლიტიკოსების სიბრძნის ნაყოფი. ამ აქტს არასაღება იქნებოდა და დილით, თუ ქართველ ხალხში თავისუფლებისთვის ფარული მოქმედება არ იქნებოდა და რომ მისი ცოცხლად არ შეინახა ეროვნული მეობის საფუძვლები.

ჩვენარ შევიდნი ველოდით, რომ ჩვენი მიზანი მთლიანდნად განხორციელდება. ზოგჯერ ჩვენი მდგომარეობა უფროდ მოსწონს ჩვენ და მისი დადარადარად. ჩვენი მატრიალური ძალა უმნიშვნელო და მტერი ჩვენ ქვეყანას თანდათანობით აუქცემა.

ყოველი ჩვენთანავე თანაბრად უნდა იზარუნოს და იზომოს ამ გვარი მოქმედების წარმატებისთვის, ჩვენ მარადიან მეგობარს ვცავს, რომლებსაც კარგად ესმით ჩვენი მდგომარეობა და სურთ კიდევ დავეხმარნენ. ჩვენ უნდა შევიქმნად ასეთ პირობად დადამარე ჩვენი საზოგადოებრივი ნდობა და ჩვენი ეროვნული უფლება. ის იქნება ოცდა ექვსი მაისის სულის გაბატონება და ამ ატმოსფეროში უნდა ველისუფალიბდეთ მის უტყობილად. სხვას ვის შესუდნად ამ შრომის გაწევა თუ არა ქართული წარმოშობის ამერიკელს?

მეორე წესი ინგლისურად, მეორე გერმანულად და ასე შედეგად, ჩვენ უნდა შევიქმნად მდგომარეობა, რომ უტყობილად გვიყურებდნ, როგორც ერის წარმომადგენლებს, რომლებსაც საერთაშორისო ასპარეზზე საქაიო კავშირები აქეთ და არა მხოლოდ როგორც კავშირებს!

ოცდა ექვსი მაისი ეკუთვნის ქართველ ხალხს. მაგრამ რა არის ეს? რა უნდა გვქნა?

შეიძლება ესეც საკითხის განზოგადებულ ფორმას წარმოადგენა და საკითხი ისმება, თუ განსაზღვრებით რის ვავითყობ შევიდნიან დღეს ის ხელ? ამისათვის მინდა წარმოვადგინო შემდეგი ვეგა.

ჩვენ უნდა შევიდნიან, რომ თავისუფლებსკენ მიმავალი გზა გრძობა და ყოველი ნაბიჯით ალტერნატივა და დავარწმუნოდ მოვლეთ ახლი, რომ საქართველოს არასაღება არ შევიძლება თავისი ეროვნული ცხოვრებისთვის მან დროებით დავარცა პოლიტიკური თავისუფლება, მაგრამ ის დარჩა ფხიზელი, თავის სავეზოვო და ვანგრძობს შინაგან არსებობას, როგორც ერთი და როდესაც დრო დაუღება ის კვლავ დაიკავებს თავის კეთილად აღდის თავისუფალი მსოფლიოში.

